

Korte mededelingen

Over het gedrag van op ijs neerstrijkende Wilde Eenden.

Het is ons opgevallen dat Wilde Eenden bij invallende vorst, dus bij nieuw ijs, zeer onhandig neerstreken op 't ijs en daarbij fantastische glijpartijen en buitelingen vertoonden.

Als het enige dagen gevroren had, gebeurde dit niet meer, maar landden ze heel voorzichtig onder een hoek van 90°.

Deze buitelingen op nieuw ijs waren o.a. ook prachtig te zien in Walt Disney's film „De prairie verdwijnt”.

Naar aanleiding van z'n boek „Travels and Traditions of Waterfowl” schreven we dit aan H. ALBERT HOCHBAUM, Delta Waterfowl Research Station, Delta-Manitoba, Canada en hij schreef ons terug dit nooit eerder opgemerkt te hebben, maar dacht (nu er zijn aandacht op gevestigd was) dat hun vogels hetzelfde zouden doen.

In verband hiermee zouden we het erg interessant vinden te horen of een dergelijk gedrag ook elders geconstateerd is.

L. M. E. VAN DEN HOMBERGH.

Summary:

On the behaviour of Mallards alighting on the ice.

Mallards alighting on the ice at the setting in of the frost exhibited the same amount of gliding and tumbling as is shown in one of Walt DISNEY's films. A few days later on it did not happen any more as they alighted very carefully at an angle of 90°.

„Afwijkende” staarttekening van de Wespendif (Pernis apivorus).

Bij een bezoek aan de preparateur VAN DER LAER te Rotterdam trof ik aldaar een geprepareerde Wespendif aan, die op 3 september 1958 op een tuinderij te Rockanje dood was aangetroffen bij een vergiftigd wespennest.

Op het eerste gezicht meende ik met een Buizerd (*Buteo buteo*) te doen te hebben, aangezien de vogel niet de voor Wespendif typische staartbandering vertoonde, maar enigszins verdoezelde smalle donkere dwarsbanden op regelmatige afstanden, ongeveer even groot als de banden breed waren. Bij nader inzien bleek het evenwel inderdaad een Wespendif te zijn, en wel voor zover ik kon vaststellen, in eerstejaars kled. In „De Nederlandsche Vogels” van EIJKMAN c.s., het „Handbuch der Deutschen Vogelkunde” van NIETHAMMER en „The Handbook of British Birds” kon ik over een dergelijke tekening van de staart bij deze soort niets vinden. H. Münch schrijft evenwel in „Der Wespenbussard” (Die Neue Brehmbücherei, nr. 151, 1955) op bldz. 12 onder meer over de staartbandering in het jeugdkled: „Manche Stücke weisen dann eine ziemlich gleichmäßige Bänderung auf”.

Enige voorzichtigheid bij het determineren van Buizerden en Wespendienven in het veld op de staarttekening alleen lijkt dus geboden.

H. J. A. DE REUVER.

Naschrift.

STRESEMANN (Zur Kenntnis der Wespenbussarde (*Pernis*): Archiv für Naturgeschichte, N.F., Bd. 9, Heft 2, 1940, S. 137—193) zegt over de staart van de jonge *Pernis apivorus* (l.c. p. 157): „Meist wie ♀ ad., seltener nehmen die dunklen Querbinden der H.B. (bedoeld zijn de „Helle Zwischenräume“) an Breite und Dunkelheit so zu, dass sie den S.B. (de „bräunlich-schwarze Binden“) die Waage halten und dann der Schwanz von 6 unregelmässig geformten, durch schmale helle Zwischenräume getrennten S.B. durchquert ist.....“. (Red.; t. K.).

Summary:

A Honey Buzzard with „aberrant“ tail-pattern.

A stuffed specimen of the Honey Buzzard in presumably first year's plumage did not show the normal tail-pattern, pictured in many bird-books, but it had somewhat blurred, small dark bands at regular distances of each other, nearly as wide as the bands themselves, as described by MÜNCH and STRESEMANN (l.c. in the dutch text). According to the writer some care with determination in the field only on the tail-pattern may be advisable.

Waarneming van een Poelruiter (*Tringa stagnatilis*) in Oostelijk-Flevoland.

In de namiddag van 22 mei 1959 reden wij langs de Knardijk van Harderwijk naar Lelystad om te gaan kijken naar de talrijke steltlopers en eenden, die zich daar bij de kwelplassen in Oostelijk-Flevoland ophouden.

Het was zonnig weer en er woei een straffe Oostenwind. Toen wij de auto op een gunstige plaats geparkeerd hadden en door de open raampjes de aanwezige vogels monsterden, kwam er op een gegeven moment over het sterk begroeide terrein een steltloperkje aanvliegen, dat vrijwel recht voor ons in het ondiepe water neerstreek. Het ging daar bedrijvig voedsel zoeken en was goed binnen bereik van onze 10 × 50-prismakijkers.

Zo te zien was het een *Tringa*-soort, die ons even herinnerde aan een Bosruiter (*Tringa glareola*), maar wiens proporties toch niet met deze soort overeen kwamen, evenmin als de beweeglijke manier van voedsel zoeken.

Wat ons terstond opviel was de lichte kleur van de vogel, zijn sierlijke verschijningsvorm en de driftige wijze van voedselzoeken, waardoor hij sterk aan een Groenpootruiter (*Tringa nebularia*) deed denken. Zijn rechte snavel was lang, dun en donker van kleur en hij maakte de indruk hoger op zijn dunne, groenigbruine poten te staan dan een Bosruiter.

Wat het vederkleed betreft: de vleugels (slagpennen) waren donkerder dan de rug- en vleugeldekveren, welke enigszins blokkig gevlekt waren in grauwe en donkere schakeringen; dit laatste konden wij met een 20 ×-telescoop vaststellen. De onderzijde was wit en

aan de zijkanten van hals en borst vielen donkere spikkelvlekken op. Om het vliegbeeld te kunnen zien, stapte een van ons even uit de auto en deed hem opvliegen. Gelukkig streek hij spoedig weer neer. Maar tijdens de korte vlucht bleek duidelijk, dat de stuit wit was en dat dit wit nog een eind wigvormig op de rug doorliep. De staart was ook bijna geheel wit, iets met grauw getekend.

Hij was kleiner en tengerder dan een ♂ Kempphaan (*Philomachus pugnax*), die een ogenblik vlak bij hem stond. Tengevolge van de vrij krachtige wind hebben wij geen geluid van hem gehoord.

Wij hadden een exemplaar van PETERSON'S „Vogelgids” (bewerkt door KIST) bij ons, zodat wij de daarin genoemde kenmerken ter plaatse konden verifiëren; slechts het „duidelijk buiten de staart uitsteken” van de poten is ons tijdens de korte vlucht ontgaan.

Enkele dagen later hebben wij de in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden aanwezige huiden en opgezette exemplaren van *Tringa stagnatilis* en *Tringa glareola* vergeleken en zijn daarbij tot de conclusie gekomen, dat de door ons aan de Knardijk waargenomen ruiters zonder twijfel een exemplaar van de Poelruiter (*Tringa stagnatilis*) is geweest en wel een vogel in zomerkleed. Dit laatste bleek o.a. uit het ontbreken van het witte voorhoofd en de betrekkelijk donkere tint van kop, hals en borst; vogels in winterkleed zijn veel witter. Men zie o.a. de gekleurde afbeelding in het „Handbook of British Birds”, vol. 4, 4th impression, plate 119.

Deze waarneming vormt een aardige aanvulling op de mededelingen, voorkomend in het pas verschenen artikel van KIST: „De Poelruiter, *Tringa stagnatilis* (Bechstein), nieuw voor Nederland”, cf. *Limosa* 32, nr. 3, pp. 112—117, plaat 4.

G. A. BROUWER
Fr. HAVERSCHMIDT.

Nog een bericht over een waarneming van de Poelruiter (*Tringa stagnatilis*).

In een van de duinmeertjes te Wassenaar zagen B. MUUSSES, J. VAN LEEUWEN en ondergetekende op 15 september 1959 aan de overkant op de oever een tamelijk kleine, lichte ruiters door het water waden. Toen we de kijker (7 maal 35) er op richtten, vielen direct de witte onderkant en de heel lichte poten op. Even kwam de gedachte in ons op met een Geelpootruiter te doen te hebben, maar de poten waren niet heldergeel, eerder licht olijfgroen. Toen we de vogel een kwartier geobserveerd hadden, was hij steeds dichterbij ons gekomen en hadden we de volgende kenmerken goed kunnen vastleggen: Grootte tussen een Oeverloper en een Tureluur. Kleur: Witte buik en borst. Vleugels en rug grijsbruin gevlekt met donkere vleugelpunten. Kop en borst wit, maar bovenkop en bovenkant van de lange hals licht bruin, uitlopend tot voor de vleugelboeg, maar vervloeiend in het wit van de borst. Bij het oog iets van een donkere streep. Op het voorhoofd een goed zichtbare witte vlek. Daar de

vogel niet is opgevolgen, konden we staart en stuit niet waarnemen. De snavel was heel fijn en dun, tamelijk lang en donker gekleurd. Poten, zoals reeds vermeld, heel licht olijfgroen en zeer lang. Direct kwam ons na enige observatie het beeld voor ogen, dat in het laatste Limosa-no. was beschreven van de Poelruiter. Met de vogelgids in de hand hebben we het dier tenslotte op een afstand van ca 25 m zeker een half uur lang waargenomen en ik ben er dan ook, evenals mijn collega, absoluut van overtuigd, dat het een Poelruiter was. Het beestje, dat langs de oever van het meertje wadend, naar insecten zocht, die hij uit het water oppikte, deed inderdaad door zijn lange poten, fijn figuur en rond kopje met fijne naaldsnavel denken aan de Steltkluten, die ik in de Camargue meerdere keren zag. Thuis gekomen, vergeleken we de waargenomen vogel met de foto's in Limosa en kwamen eenparig tot de conclusie, dat dit dezelfde is geweest. Alleen moet ik er aan toevoegen, dat de nogal donkere oogvlek, die de vogels op de foto hebben, maar zeer zwak te zien was. Hier zij nog vermeld, dat we zeer gunstig licht hadden, zon in de rug en dat hij zich in alle standen en van alle kanten rustig liet zien. Wanneer ik tenslotte ons exemplaar vergelijk met ev. in aanmerking komende andere soorten, vallen deze ook stuk voor stuk af. Witgatje: veel donkerder, grover gebouwd en kortere poten. Groenpootruiter: groter en fel groene poten. Bosruiter: veel kortere snavel en niet zulke lange poten.

Pater R. VAN SASSE VAN YSSELT, o.f.m.

Summary:

New records of the Marsh-Sandpiper in the Netherlands.

On May 22nd, 1959 a specimen of the Marsh-Sandpiper was observed in the Polder „Oostelijk Flevoland“, the newly reclaimed part of the former Zuiderzee, with 10 × 50 glasses and a 20 × telescope. On September 15th of the same year another specimen, which according to the observers certainly belonged to this species, was watched at a distance of 25 metres for at least half an hour with a 7 × 35 glass in one of the small lakes in the dunes near The Hague, Province of Zuid Holland. For the first records in the Netherlands see Limosa 32, p. 117.

Zwarte Zeekoet (*Cepphus grylle*) op Vlieland.

Op 5 juli 1959 vertoefde in de vissershaven van Vlieland een Zwarte Zeekoet, waarschijnlijk in afgesleten 1e jaarskleed. De vogel gedroeg zich als een gezond exemplaar; hij zwom en dook normaal.

KIST, VAN DEN OORD, SWAAB en TEKKE.

Volgens ons medelid. de Heer A. A. BLOK, werd het voorwerp op 1 juni voor het eerst gezien en was het op 3 september nog present (t. K.).

Zwarte Zeekoet (*Cepphus grylle*) bij Wassenaar.

Op 2 september 1959 bevond zich bij Wassenaar een zeekoet ongeveer 50 m van de kust achter de branding, langzaam zwemmend in zuidelijke richting. Daar het kennelijk een stookolieslachteffer betroof, wilden we hem vangen. Doch toen ik vlakbij was, op ongeveer

2 m afstand, dook de vogel onder en wist te ontkomen, omdat ik me niet verder in zee durfde wagen; hij zwom verder in de richting van Scheveningen. Ik heb hem echter heel goed kunnen waarnemen, evenals een jongen, die bij mij was. De vogel was een stuk kleiner dan een gewone Zeekoet en was, op de vleugels na, praktisch geheel wit. Over de kop liep alleen, als ik mij goed herinner, een bruin streepje ter hoogte van de ogen. De vleugels waren bruin, maar met een gevlekte spiegel. Wij meenden te moeten concluderen, dat het een jonge Zwarte Zeekoet was. Aanvankelijk leverde voor ons de donkerbruine tot zwarte pootkleur een moeilijkheid op bij de determinatie, maar deze werd met behulp van Dr. JUNGE opgelost, daar dit bij de juveniele Zwarte Zeekoet het geval is. De voornaamste argumenten, die er voor pleiten, dat het inderdaad een jonge Zwarte Zeekoet moet zijn geweest, zijn volgens mij: het veel kleinere formaat, de geheel witte kop en de gevlekte vleugelspiegel.

Pater R. VAN SASSE VAN YSSELT, o.f.m.

Naschrift.

Volgens het Handbook of Br. Birds, V, 1941, p. 165, is de pootkleur bij het nestjong donkerbruin, daarna roodachtig bruin en bij de adulte vogel koraalrood (t. K.).

Summary:

New records of the Black Guillemot in the Netherlands.

From June 1st—at least September 3d, 1959 a specimen of the Black Guillemot, on July 5th apparently in worn-off first year's plumage, stayed in the harbour of the Frisian isle of Vlieland. On September 2nd, 1959 a juveniele specimen of this species was watched off shore near Wassenaar (The Hague), Province of Zuid Holland; finally it was observed at a distance of 2 metres. These are the 8th and 9th records for the Netherlands.

Jonge Koekoek (*Cuculus canorus*) in nest van een Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*).

In het laatst van de maand mei 1959 vond ik in een nest van een Boerenzwaluw met 4 eieren bovendien nog één Koekoeksei. Het Boerenzwaluwnest bevond zich in een groot kippenhok, waarvan de deur dag en nacht openstond, op een afstand van \pm 6 km ten oosten van Ede.

Aanvankelijk dacht ik, dat het „vreemde” vijfde ei van een Gekraagde Roodstaart zou zijn. Op enkele meters afstand bevond zich n.l. een nest van deze soort en de mogelijkheid was dus niet uitgesloten, dat het ♀ in legnood was geraakt en haar ei had gelegd in het nest van de Boerenzwaluw.

Op 6 juni vond ik in het nest 4 pas uitgekomen jongen van de Boerenzwaluw met nog het „vreemde” ei, dat zacht blauw-groen van kleur was. Bij de volgende controle op 16 juni 1959 vond ik echter tot mijn grote verbazing in het nest alleen een vrij groot Koekoeksjong! Van de jonge zwaluwen was geen spoor meer te vinden. Naar schatting was de jonge Koekoek een dag of tien oud. Dit jong moet dus ongeveer op 6 of 7 juni zijn geboren en daarna de

jonge zwaluwen uit het nest hebben verwijderd. Dit is op zichzelf al vrij merkwaardig, daar meestal in zo'n geval het Koekoeksei eerder uitkomt dan de eieren van de pleegouders. Dit Koekoeksei zal dus naar schatting op ± 23 mei zijn gelegd.

Daar het nest van de Boerenzwaluw zich bevond in een kippenhok op een balk onder asbestgolfplaten op een afstand van ± 3 meter vanaf de openstaande deur naar binnen(!), is het bijna onbegrijpelijk hoe een vrij schuwe vogel als de Koekoek er toe komt zich zo ver naar binnen te begeven en het ei op een dergelijke plaats te deponeren, op welke wijze dan ook.

Een verdere bijzonderheid is nog, dat het Koekoeksjong vermoedelijk door 3 Boerenzwaluwen werd gevoed. Zo vaak ik bij het kippenhok kwam, vlogen er 3 zwaluwen in de buurt rond, die beurtelings door de deuropening naar binnen vlogen. De tijd ontbrak me echter om dit nauwkeurig te observeren en definitief vast te stellen. Op 27 juni 1959 lag de jonge Koekoek helaas dood op het nest. De oorzaak hiervan ligt vermoedelijk in het feit, dat in de omgeving een dag van te voren was gesproeid met insektendodend vergif.

Merkwaardig vond ik het ook nog dat zolang de jonge Koekoek zich in het Boerenzwaluwnest bevond, één der oude Koekoeken geregeld in de buurt werd gehoord, of op het dak van een nabijgelegen woning werd gezien. Zodra het jong dood was, hebben we de oude Koekoek daar niet meer horen roepen en ook niet meer gezien.

Op 22 juni is het Koekoeksjong tezamen met een Boerenzwaluw op het nest gefotografeerd! Voorzover bekende en ter zake kundige ornithologen zich kunnen herinneren en in de literatuur is na te gaan, is het (vrijwel zeker) in Nederland nog nooit eerder vorgekomen, dat een Boerenzwaluw pleegouder werd van een jonge Koekoek!

Ede, Balilaan 5, september 1959.

H. STEL.

N a s c h r i f t.

Dit is een zeer interessant bericht. In de eerste plaats om de waardvogel zelf, nieuw voor Nederland, doch ook uiterst zeldzaam in het buitenland. REY vermeldt deze waardvogel met s., doch geeft geen aantal. MAKATSCH in zijn boek „Der Brutparasitismus der Kuckuckvögel” herhaalt de algemene lijst van REY, doch vermeldt de Boerenzwaluw niet in de gespecificeerde streken (voorheen landen) van Duitsland, evenmin in de omgevende landen. Ik heb dus niet kunnen nagaan op welke (en hoeveel) gegevens REY's opname berust. Het enige mij bekende geval betreft een vondst te Turnhout, België, op 10 juli 1944, door W. PAULUSSEN (zie *Limosa* 26, p. 4). In de tweede plaats is het geval belangrijk in verband met de kleur van het ei, dat vermoedelijk wel bestemd zal zijn geweest voor een Gekraagde Roodstaart en ten derde vanwege de „belangstelling” van de oude Koekoek. In het algemeen neemt men aan, dat ná het leggen het wijfje geen belangstelling voor ei of jonge vogel meer heeft, hetgeen ook wel begrijpelijk is voor een parasitaire vo-

gel, welke zijn eieren over verschillende nesten verdeelt. Waarschijnlijk lijkt het mij, dat deze Koekoek nog in haar „legperiode” was en dit dak een soort middelpunt vormde van het leggebied. In elk geval zou ik de Heer STEL willen verzoeken het volgend jaar alle aandacht te besteden aan nesten van de Boerenzwaluw, Gekraagde Roodstaart en andere daarvoor in aanmerking komende soorten.

W. Ph. J. HELLEBREKERS.

Summary:

Swallow as fosterer of the Cuckoo.

At the end of May 1959 a Swallow's nest was found near Ede, Province of Gelderland, containing four own eggs and one of a Cuckoo. It was situated inside a chicken-house, at a distance of about 3 metres from the open door. On June 6th the Swallow eggs were just hatched as opposed to the soft bluish-green egg of the Cuckoo. On June 16th only a fairly big young Cuckoo was left in the nest. On June 22nd a photo was made, showing the young Cuckoo sitting on the nest together with its fosterer. On June 27th the Cuckoo was found dead in the nest, presumably poisoned by an insecticide that had been sprayed in the surroundings the day before. This is the first record of a Swallow as fosterer of the Cuckoo for the Netherlands.

**Het aantal *Crataerhina* op jonge Gierzwaluwen
(*Apus apus apus*).**

Bij een 3 maal herhaald bezoek aan Elspeet, met het doel jonge Gierzwaluwen te ringen in een daar aanwezige kolonie, onder het dak van de Zondagsschool, vielen ons de grote aantallen *Crataerhina* op, die op deze zwaluwen parasiteerden.

Crataerhina zijn grote luisvliegen, die volgens LACK in zijn boek „Swifts in a Tower” gemiddeld eens in de vijf dagen 25 milligram bloed van de jonge Gierzwaluw opzuigen. Tevens vermeldt LACK hierin, dat hij wel eens 12 van zulke *Crataerhina* op één jonge Gierzwaluw heeft geconstateerd. Hierbij de indruk wekkend dat dit het maximum is.

In Vorden, waar we een kleine kolonie wisten in de Ned. Herv. Kerk aldaar, zijn we deze zomer begonnen met het tellen van deze parasieten. De kolonie was echter te klein (5 à 6 nesten) om wat gegevens te verkrijgen. Eén exemplaar had daar echter 15 van deze parasieten.

In Elspeet, waar de kolonie belangrijk groter is (22 bezette nesten), kregen we meer gegevens. De meeste jonge Gierzwaluwen daar hadden ongeveer 10 van deze parasieten, doch we vonden ook jongen met 12, 13, 14, 15 (3 ×), 16 (2 ×) en 19 *Crataerhina*. Eén nest, waarin zich 2 jongen bevonden, leefde er echter van. Op deze jongen werden in 't totaal 64(!) parasieten geteld, afgezien nog van 't aantal, dat bij het uithalen van de jongen in het nest achterbleef en het aantal dat onder het tellen bij ons behuizing zocht. Dit laatste maakte het werkje overigens tot een minder aantrekkelijke bezigheid. Ondanks het grote aantal parasieten zagen deze 2 jongen er toch

goed uit en waren in ontwikkeling niet bij de anderen achter.

We vermoeden echter, dat als het weer niet zo optimaal gunstig was geweest in de zomer van 1959, dit duo een harde dobber zou hebben gehad. Toch is het merkwaardig, dat ze er nog zó goed uitzagen, ondanks het grote bloedverlies. Slechts in één nest, kennelijk een verlaten spreekwennest, werd geen één *Crataerhina* aangetroffen, alhoewel zich in dit nest 3 jongen bevonden.

Als mocht blijken, dat ook op andere plaatsen op jonge Gierzwaluwen grotere aantallen *Crataerhina* voorkomen, dan de aantallen door LACK opgegeven, zou het zeer wel mogelijk zijn, dat deze parasiet een belangrijker doodsoorzaak is dan LACK veronderstelt. Dit laatste hoofdzakelijk in zomers met slecht weer, als de ontwikkeling der jonge Gierzwaluwen toch al te wensen over laat. Maar véél meer gegevens zijn uiteraard nodig, om zekerheid hieromtrent te verkrijgen.

Chr. VAN ORDEN
R. A. MOOSER

S u m m a r y :

On the number *Crataerhina* on young Swifts.

In a colony of 22 Swiftnests on most of the young ones about 10 specimens of *Crataerhina* were found, but also 12, 13, 14, 15 (3×), 16 (2×) and 19 and in one nest on the two young-ones together even 64, not included the number, left in the nest or creeping on the bodies of the authors during the counting. These figures are much higher than the maximum, mentioned by LACK in his book "Swifts in a Tower". If such high numbers might turn out to be more general, they would prove to be a higher cause of death according to the authors, especially in bad summers, than supposed by LACK.

Witte Kwikstaart (*Motacilla alba*), broedend in een in bedrijf zijnde vliegtuigbenzine-tankauto.

Op 16 april 1959 werd door de Sgt. A. H. KULIK geconstateerd dat een Kwikstaart een nest bouwde in een benzine-tankauto op het spatbord, achter twee daarboven gemonteerde slangenkokers. De waarschijnlijke datum van voltooiing van het nest is 21 april; de tankauto bleef steeds in bedrijf. Dit betekende dat gemiddeld 20—24 km per dag gereden werd en 4 vliegtuigen bediend werden.

Op 21 april werden voor het eerst eieren in het nest aangetroffen. Op 27 april bevonden zich 6 eieren in het nest; op 15 mei braken de eieren door en vonden getuigen 6 levende jongen in het nest. Om te voorkomen dat de groter wordende jongen tijdens het rijden van de tankauto uit het nest zouden vallen, is de wagen op 21 mei uit bedrijf genomen.

Een der jongen is op 23 mei uit het nest gevallen en gestorven. De 25e is een jong uitgevlogen en op de 26e een tweede, terwijl heden, 26 mei, zich nog drie jonge vogels in het nest bevinden.

Opgemerkt werd dat tijdens de nestbouw de oude vogel regelmatig met de rijdende tankauto meevloog, daarna echter, tijdens het broe-

den dus, bleef de kwikstaart bij de parkeerplaats van de tankauto achter en wachtte op de terugkeer om dan het nest weer te bezetten. De tankauto verwijderde zich steeds ongeveer 3 km van de parkeerplaats.

Personen, die de boven weergegeven feiten uit eigen waarneming kunnen bevestigen, zijn: Kpl. J. DEKKERS, Sgt. A. H. KULIK en ondergetekende.

Eindhoven, 26-5-1959.

Vdg. C. PRIES, drs.

Summary:

White Wagtail brooding in a used plane-petrol tank-car.

A pair of White Wagtails built their nest in an plane-petrol tank-car that was catering daily for 4 planes, at a distance of about 3 kilometres from the parking-place. So it covered about 20—24 km a day. The adult bird followed the riding car regularly during the nesting period, whereas it stayed near the parking place till the car arrived again from the time the brooding started. Six days after the young ones had hatched the car was put out of use in order to prohibit the young birds from coming down. Five out of the six fledged safely.

Een gemengd broedpaar van Britse en continentale Gele Kwikstaarten te Amsterdam in 1959.

Tijdens een wandeling door het met onkruiden ruig begroeide en thans bouwrijpe opgespoten zandterrein aan de Boelelaan bij de Amstelveenseweg zagen de heren C. H. DE KRUYF, F. VAN ZUTPHEN en ondergetekende op 31 mei 1959 een Gele Kwikstaart ♂, dat hun de indruk gaf tot de vorm *flavissima* te behoren.

Op 2 juni kon ik de vogel, die toen steeds samen met een ♀ was, op korte afstand langdurig gadeslaan. Zodra ik in een bepaald gebied was gekomen, vlogen de beide vogels alarmerend om mij heen of bleven met een snavel vol insecten in mijn nabijheid zitten. De olijfgroene schedel, de gele wenkbrauwstreep en de groengele oorstreek van het ♂ vormden een duidelijke tegenstelling met de kopkleur van het ♀, dat een leigrijze bovenkop, een grijze oorsteek en een witte wenkbrauwstreep had. Het gedrag van de vogels wees duidelijk op een broedgeval. Op 4 juni gedroegen de vogels zich hetzelfde, alleen de insecten in de snavel leken mij groter (hatten?).

Op 6 juni slaagde de heer J. E. SLUITERS er in het zeer goed in een hoge graspol verborgen nest met drie jongen te vinden. Naar schatting waren de jongen 10—12 dagen oud. De volgende dag vond SLUITERS het nest leeg. De heer SLUITERS kon zich geheel verenigen met mijn veronderstelling, dat het een gemengd paar betrof van *Motacilla flava flavissima* ♂ en *M. f. flava* ♀.

Eerst op 15 juli bezocht ik het terrein opnieuw. Weer zag ik op dezelfde plaats klaarblijkelijk dezelfde vogels met voedsel vliegen. Eenmaal waren zij tezamen met drie andere Gele Kwikstaarten, die ik voor de jongen van het eerste broedsel hield. Het paartje alarmeerde hevig in de omgeving van het oude nest en na een kwartier

zoeken vond ik het nest met zes jongen van ca. 8—9 dagen oud in de lage onkruidvegetatie op ongeveer 20 m afstand van het oude nest. Twee dagen later was ook dit nest leeg.

Op 20 juli zag ik behalve de ouden en de drie jongen van het eerste broedsel ook twee jongen van het tweede broedsel. Deze laatste hadden nog gele bekranden en vlogen steeds zeer laag weg. Soms zong het oude ♂ vliegend, terwijl ik het ♀ herhaaldelijk met een rups in de snavel zag. Vooral het ♀ was sinds 2 juni veel valser van kleur geworden. Prof. Dr. K. H. Voous (die zich in het bijzonder voor het wijfje van dit veronderstelde gemengde broedpaar interesseerde, in verband met het feit, dat *flavissima*-wijfjes niet zelden als *flava* worden gedetermineerd) kon met mij op 21 juli zowel de volwassen vogels als de jongen op zeer korte afstand observeren. Het was toen vrij moeilijk om het ♀ in dit stadium op haar subspecifieke identiteit te onderzoeken. De veren van de bovenkop waren toen tot grijsbruin verbleekt en versleten, de oorstreken waren duidelijk donkerder dan de bovenkop en grijs getint; de wenkbrauwstreep was wit. De kop stak door zijn bruingrijze tint af tegen de bruingroen gekleurde mantel. Op grond van deze gegevens, daarbij geholpen door mijn vroegere aantekeningen, kon Voous toch tot de volledige overtuiging komen, dat het wijfje tot de vorm *flava* behoorde. Het mannetje was nog steeds als een duidelijke *flavissima* te herkennen.

A. N. SWART.

Summary:

Breeding pair of *Motacilla flava flavissima* ♂ x *M. f. flava* ♀.

A mixed breeding pair of British and continental forms of the Yellow Wagtail was recorded on waste grounds on the southern border of Amsterdam in 1959. The subspecific identity of the parents was confirmed by several observers. The pair apparently raised two broods, the young of the first brood leaving the nest about 6 June, those of the second brood about 16 July.

Literatuur

F. S. R. FITTER & R. A. RICHARDSON, „*Veldgids voor Vogels*”, voor Nederland bewerkt door M. J. TEKKE. Phoenix Pocket no. 19, Zeist, 1959. Prijs: f 2.75.

Na het „Prisma Vogelboek” (1958) door J. E. SLUITERS (zie *Limosa* 32, p. 81—82) en „Vogels in kleuren” door W. P. POSTMA en H. KLEIJN (Meulenhoffs Natuurgidsen, no. 1, 1956) is thans wederom een zakboekje verschenen, dat de vogelliefhebber wil helpen bij het vinden van de naam en van de bijzonderheden uit het leven van de in ons land voorkomende vogels. Het betreft een Nederlandse bewerking van de „Fontana Bird Guide” (Uitg. COLLINS, London), die op zijn beurt weer een vereenvoudigde „pocket-editie” is van „The Pocket Guide to British Birds” (Uitg. COLLINS, 1952). De Nederlandse bewerking, die vrij nauwkeurig de Engelse tekst volgt, is van M. J. TEKKE. De vele tekeningen, die alle behandelde soorten, soms in meerdere kleden en houdingen afbeelden, zijn van R. A. RICHARDSON, waaraan een aantal speciaal voor de Nederlandse bewerking vervaardigde lijntekeningen van A. M. VAN DEN OORD zijn toegevoegd.

De „Veldgids voor Vogels” is een keurig, ruim en smaakvol uitgegeven boekje, waarin de soorten dit keer eens naar lichaamsgrootte, woongebied en voorkomen per jaargetijde zijn gerangschikt. Er worden 8 grootte-klassen onderscheiden en 3 levensgebieden (land, waterkant, water), terwijl voorts wordt gelet of de soort het gehele jaar, of uitsluitend 's zomers of 's winters kan worden aangetroffen. Een sleutel tot herkenning van de soorten en de overvloedige illustraties zijn er